

Tallinna rektorite kiri eesti kultuuri kaitseks!

Kivi

Avalik toetusavaldus Tallinna Filharmooniale

Meie, Tallinnas asuva nelja avaliku kõrgekooli rektorid, oleme jälginud rahuloluga viimase aasta jooksul toimunud sisulisi ning heaperemehelikke muudatusi, mis on toimunud Mustpeade Majas alates maja Tallinna Filharmoonia haldusse minekust. Eri Klasi poolt juhitud Tallinna Filharmoonia aastepikkune kultuurikorralduslik kogemus, mille tippudeks on Birgitta Festival, arvukad kontserdisarjad ning aktiivne kontserttegevus erinevates žanrites, ei jäta kahtlust selle tegevuse professionaalsuses ning avalikkusele suunatuses. Tähtis on, et ka aastaid ilma koduta olnud Tallinna Kammerorkester on saanud endale Mustpeade Majas kodusaaali.

Mustpeade Majast on kujunenud eesti rahvusliku kõrgkultuuri oluline keskus. Nii seda kui ka avalikkuse huvi silmas pidades ei saa me kuidagi heaks kiita Vabariigi Valitsuse otsust tagastada Mustpeade Maja selle õigustatud subjektile, Mustpeade Vennaskonnale. Austades küll selle organisatsiooni sajanditepikkusi klubilise tegevuse traditsioone, puudub meil ometi kindlustunne, et pärast tagastamist saaks seal jätkuda Tallinna Filharmoonia põhitegevus. Vennaskond, kelle seotus eesti kultuuriga on efemeerne ning kelle Eesti-poolne esindatus ei jäta veenvat muljet, pole siiani avalikult esitanud Mustpeade Majaga seotud kavu, juhul kui see peaks neile tagastatama.

Aga just Tallinna Filharmoonia senise tegevuse jätkumise tagamine annab selge argumenti maja Tallinna linnale jätmiseks.

Meil ei ole veel teada, millise otsuse langetab kohus, kuid me tahame, et võitjaks jääks terve mõistus ja eesti kultuur. Seetõttu avaldamegi oma täit toetust Tallinna Filharmooniale ja Kultuuriväärtuste Ametile, kes algatasid toetusallkirjade kogumise Mustpeade Maja jätmiseks Eesti Vabariigi pealinnale.

Signe Kivi
Eesti Kunstiakadeemia rektor
Andres Keevallik
Tallinna Tehnikaülikooli rektor

Tallinnas, 19. septembril 2012. aastal

Peep Lassmann
Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia rektor
Tiit Land
Tallinna Ülikooli rektor

Mustpeade Maja jätmiseks Eesti rahvale on kogutud üle 70 000 allkirja!

Lassmann

Land

Keevallik

Sellise Eesti eest ei võideldud Vabadussõjas ega Sinimägedes

Riigikogu arutas 25. septembril keskerakondlaste eestvõttel eriti tähtsa küsimusena olukorda kapos ja prokuratuuris. Avaldame stenogrammist ühe emotsionaalsema sõnavõtu sellelt sisukalt arutelult.

AIVAR RIISALU
Keskerakond

Ma ei oleks täna pulti tulnud,

kui mul ei oleks tekkinud just fraksioonide sõnavõttude ajendil emotsioone. Ehk ma arvan, et Keskerakonna puhul kamina olen julgenud aeg-ajalt üht-teist öelda ja mitte alati ei ole ma oma erakonnakaaslastega nõus. Ma arvan, et see on täiesti normaalne, et nii suures erakonnas on eriarvamusi. Aga ma arvan siiski, et teemapüstitus täna on olnud erakordselt vajalik. Vaieldamatult on sellises teemapüstituses hästi palju emotsioone. Kui me paneme ühele poolele 500 eurot väidetavat annetust ja selle tagajärjel repressioonid isikute suhtes

ning teisele kaalukausile paneme elamisload, kus Eestisse imporditi inimesi, kelle taust oli, pehmelt öeldes, täiesti talumatu, siis mul on küll IRL-ile selge sõnum, eelkõige härra Pomerantsile, et ega IRL-i kadumise ega IRL-i kadumise kuskile.

Ja IRL-i kadumine

ongi Eesti poliitilise maastiku juba selgelt sisse programmeeritud, seda näitavad ka reitingud. Kurb. Sellepärast, et see annab ju Reformierakonnale võimaluse varsti üksinda riiki valitseda. Ja Reformierakond hakkab üksinda riiki valitsema, sest Keskerakond ei saa väga palju riigivalitsemises osaleda, sest neil on Priit Toobal, kes, mõelge peaga, vist ei võtnudki 500 eurot, aga tädi Maali teab, et ta ju vist ikka sai, aga võib-olla ei saanud, vahet

enam pole. Ehk tegelikult on läbi selliste protsesside mõjutatud Eesti poliitilist maastikku. Ja see ei puuduta mitte üksinda Keskerakonda, see puudutab muuseas ka IRL-i ja puudutas vaieldamatult Rahvaliidu. Sotsid, teie olete järgmised – peale seda, kui IRL läinud on. Ärge arvake, et teil lähe paremini, sellepärast et teie ka alati ei mõtle niimoodi, nagu Eesti riigis mõtlema peaks.

Loomulikult ei ole meil õigust

arvustada kohtusüsteemi, ja see on täiesti mõistlik. Loomulikult võtame Igor Gräziniga igal pühapäeval üsna suure riski, sest üle korra peame me prokuratuuri suhtes kriitilised olema. Ma kogu aeg küsin endalt: millal mind siis kinni võtma tullaakse? Ükskord läksin

ise kaitsepolitseisse küsima, et mis toimub, sellepärast et selle 500 euro loo juures olin mina selle inimesega suhelnud praktiliselt terve suve ja ajanud erinevaid asju. Ma küsisin, et miks te mind kinni ei võta.

Vastust ei saanud, aga hirm on küll. Iga päev panen puhta pesuga koti autosse, sest mul ei lähe meelest ära üks 2000. aasta oktoobripäev, kui neli meest astusid mul uksest sisse, viisid mind koju, kus toimus läbiotsimine, lugesid mul padroneid suures toas, ütlesid et: sulle ei pidanudki ise viskama, sul on neid juba niigi rohkem.

Lõppes see kõik mittemillegaagi, aga auk hinge jäi terveks eluks. Jakui masiis Keskkriminaalpolitseist väljusin õhtul kell pool üheksa ja küsisin, kas te mu koju viite, sest mu mobiil-telefon oli katki...tehtud, öeldi:

“Kao ära, raisk, muidu jääd 48-ks!” Ja siis ma jalutasin Balti jaama, kaks automaati kaelas, kaks vintpüssi õlal, sest need olid seaduslikud relvad.

Arvake ära,

mitu taksot mind koju viia tahtis? Aga see on juhtunud ja minu hinges on auk. Ja kui ma kuulan kõike seda, ükskõik kes siin täna ei räägiks või ükskõik kellega need asjad Eestis ei juhtuks, sellist riiki me pole ju tahtnud. Selle riigi eest ei sõdinud meie vanaisad Sinimägedes, sellise riigi eest ei sõdinud meie vanavanaisad Vabadussõjas. Kas varsti on siis see aeg, kui Sirgi kombel hakkavad mehed hotellikendest surnuks kukkuma? Kas sellist Eestit me tahtsime? Sellist Eestit meie ei tahtnud.

Juhtkiri

Väärrikalt vananeda tähendab kaua elada

ELMAR-JOHANNES TRUU
Keskerakonna Seenioride Kogu esimees

Taas on Eestimaaale saabunud kuldne sügis. Sageli võrreldakse seda aasta-aega ka elusügisega. Kuid mitte alati ja mitte kõigi jaoks pole elusügis just kuldne. Ehkki sageli rasket füüsilist või vaimset energiat nõudnud pikad tööaastad peaksid kõigile tagama auga välja teenitud väärilise vanaduspuhkuse.

On tavaks, et demokraatlikes riikides peetakse ajast aega lugu eakatest, kes andnud oma elu parimad aastad ja sageli ka tervise riigi ja rahva heaks töötamisele, hoolitsetakse, et seeniorid võiksid oma elusügisega täita rahuliku meele ja majandusliku kindlustundega.

Heaks näiteks sellest on ka see, et ÜRO Peaassamblee resolutsiooniga nr.36/10 aastast 1981 otsustati, et riigid toetavad iga aasta 1. oktoobril rahvusvahelise eakate ja põlvkondade vahelise solidaarsuse päeva tähistamist.

Eestis otsustati eakate päeva hakata tähistama 1998. aastal, kui peaministriks oli Mart Siimann. Sotsiaalministeeriumi juurde moodustati vanuripoliitika komisjon, mille üheks liikmeks soovitati Riigikogu sotsiaalkomisjoni poolt ka siinkirjutaja. Komisjoni peaesmärgiks sai Eesti vanuripoliitika aluste väljatöötamine ja 1999. aasta kui rahvusvahelise eakate aasta väärrikalt tähistamine Eestis. Dokumentis, mille valitsus kiitis heaks 28. septembril 1999, olid kirjas tähtsamad eesmärgid ja ülesanded, mida riik ja omavalitsused peaksid tegema, et eakatele oleks tagatud vääriline kohtlemine, inimõigused, kindel sissetulek, ravi- ja hoolekandeteenused, võimalused osa võtta kultuurielust jpm.

Iga lehelugeja võib ise öelda ja mõelda, kuid võrd nende ülesannete täitmisega on meil hakkama saadud. Omalt poolt võin kinnitada, et tänu vanuripoliitika komisjoni aktiivsele tööle hakati Eestis omavalitsustes alates 1999. aastast tähistama rahvusvahelist eakate päeva.

Eakate, vanurite, seenioride, pensionäride (heal lapsel mitu nime!) poolt suur tänu kõigile omavalitsusjuhtidele, ettevõtetele, firmadele, organisatsioonidele, kes meid toetanud ja toetavad, kes meie elutööd väärtustada tahavad ja oskavad!

Kahjuks pole ses plaanis midagi kiitvat öelda tänase valitsuse kohta. Unustatud on kõik see, mis on kirja pandud „Eesti vanuripoliitika alustes“. Eestis pensionid on Euroopas ühed kõige väiksemad ning ravimite kõrgete hindadega ja toiduainete hinnatõusuga aga oleme esireas. Kõige selle tagajärjel elab Eestis peaaegu iga kolmas eakas ja lastega pere allpool vaesuspiiri. Ligi 100 000 pensionäri saab oma toidukorvile lubada vaid 1–2 eurot päevas. Elektrienergia tõus, mis enne valimisi oli peaminister Andrus Ansipi arvates „lauslollus“, on kahjuks juba karm reaalsus. Sellega kaasnevast elukalliduse tõusust aga ei taha ausalt rääkida mitte keegi. Need hinna- ja maksutõusud puudutavad paraku valusalt meie kõigi toimetulekut. Näib, et ka need valusad sotsiaalsed teemad meie valitsust ei huvita. Eredaks näiteks selles valdkonnas on kasvõi see, et siiani ei ole vajalikuks peetud ratifitseerida Euroopa Sotsiaalharta artiklit 23, mis räägib vanurite õigustest saada sotsiaalset kaitset, ning artiklit 30, mis näeb ette õiguse kaitsele vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse eest.

Aktiivsena vananemise ja põlvkondade vahelise solidaarsuse Euroopa aasta on lõpusirgel. Kahjuks on Eesti valitsus unustanud ka selle aktiivsuse tähenduse ja väärrika tähistamise. Aktiivsete vananejatena püüavad meie eakad hoolitseda noore põlvkonna eest, tunnevad muret oma laste ja lastelaste pärast, tahavad olla solidaarsed kõigi nendega, kellele kallis meie rahva ja riigi tulevik. Prantsuse kirjanik ja filosoof Charles Augustin Sainte-Beuve on öelnud: „Vananemine pole küll meeldiv, kuid ta on ainuke vahend, mis on välja mõeldud selleks, et kaua elada.“

Eestis on traditsioon tähistada eakate päeva oktoobrikuus. Soovin tugevat tervist ja palju jõudu meie pensionäridele, et elaksime kaua ja aktiivselt! Head eakate päeva kõigile.

NÄDALA NUPUD

Mustpeade maja toetusallkirjade arv ületas 70 000

Mustpeade maja tagastamise vastu ja selle avalikku kasutusse jäämise toetuseks on antud üle 70 000 allkirja. 4. oktoobril Tallinna linnavolikogu istungil esitlevad MTÜ Koduõigus juhatuse liige Vello Rekkaro ja Eesti Üürnike Liidu juhatuse liige Peeter Tedre ühisavaldust „Omandireformi seadused ja õigusriiklus“, kus nenditakse: „Taastatud riigis saab rääkida omanike õiguste taastamisest neile kunagi kuulunud varale. Kuid reaalsuses ei ole võimalik saada täna tagasi kunagist vara. Õigusteadus lähtub sellest, et omandisuhtes pole võimalik anda seadusele tagasiulatuvat jõudu, mistõttu ei toimunud omandisuhte vallas meil restitutsioon, vaid siin asuti uusi suhteid rajama omandireformi seadustega.“ Rekkaro ja Tedre hindavad Mustpeade maja kui munitsipaalomandi tagastamist avantsüürina, mis on saamas kogu senise õigusvastase omandireformi lakmustestiks ja annab ehk vaja-

liku tõe Eesti liikumiseks õigusriigi suunas.

Nad ütlevad oma avalduses linnavolikogu liikmetele: „Selleks et asuda võimude poolt tekitatud Euroopa kultuuri- ja õigusruumis vastuvõetamatu ning Euroopa inimõiguste ja põhiõiguste kaitse konventsiooni sätetega vastuolus oleva omandireformi lõpetamisele, tuleb esmalt teostada omandireformi seaduste õigusteaduslik ekspertiis. Peame vajalikuks, et Tallinna Linnavolikogu telliks omandireformi seaduste õigusteadusliku ekspertiisi, kaasates sotsiaal-, majandus- ja õigusteadlasi, sealhulgas väliseksperthe nt Saksamaalt, Venemaalt ja Rootsist.“ Samuti levitavad avaldajad homme volikogu saalis 2012. aastal MTÜ Koduõigus poolt avaldatud raamatut „Lõhutud elud“, mille koostas omandireformi drastiliste näidete põhjal parlamendi-saadik Heimar Lenk.

Prokuratuur ei alustanud IRL-i suhtes kriminaalmenetlust

Eelmises Kesknädalas 26. septembril ilmus refereering Keskerakonna peasekretäri Priit Toobali kuriteokaebusest IRL-i suhtes. Täna saab Kesknädal teada, et meieni on jõudnud prokuratuuri teade kriminaalmenetluse mittealustamise kohta nr 1270000141. Teatele on alla kirjutatud juhtiv riigiprokurör Heili Sepp.

Toobal soovis, et prokuratuur algataks kriminaalmenetluse Isamaa ja Res Publica Liidu suhtes mõjuvõimuga kauplemise paragrahvi tunnustel. Toobal tõestas oma kaebuses, et IRL-i juhtivad poliitikud kasutavad oma mõjuvõimu kohalike omavalitsuste juhtide parteivahetuseks. Peamiselt olid IRL-i poliitikud andnud valdadele-linnadele riigi raha, kui nende kohalike omavalitsuste juhid astusid välja Rahvaliidust ja ühinesid IRL-iga. Riigiprokurör Sepp on oma vastuse (mille Kesknädal toob peaaegu täielikult ära oma 3. oktoobri veebis) lõpuosas kirjutanud järgmist: „Järelust,

et kaebuses kirjeldatud tegevus on kuritegu, on kaebuse esitaja muuhulgas ka põhistanud seisukohaga: „Olukord, kus üks erakond mõjutab läbi tema liikmeks oleva isiku alluvuses oleva ametiasutuse teise erakonna liikmeks olevat ametnikku vahetama erakonda, lubades valitavale ametnikule vastutasuks tema töö paremaks teostamiseks vahendeid, mida „ebasobiva“ erakonna liikmeks olevatele valitavatele ametnikele ei eraldata, on taunitav ning ei ole kehtiva õigusega kooskõlas.“ Prokurör rõhutab, et ka kui nõustuda tsitaadis kirjeldatud tegevuse taunitavusega, ei annaks see alust sellise tegevuse kvalifitseerimiseks kuriteona. „Iga kahtlusi äratav või eetilisel kummutav tegevus ei ole kuritegu – see on seda üksnes juhul, kui ta langeb kokku mõne karistus-seadustikus sisalduva teokirjeldusega. Käesoleval juhul sellist kokkulangevust ei esine,“ resümeerib Sepp.

E-hääletamine tagab valitsuse püsümise viimsepäeva laupäevani

Riigikogu pressitalitus teatas, et põhiseaduskomisjoni ettepanekul lõpetati komisjoni enda algatatud Riigikogu valimise seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (186 SE) teine lugemine. Eelnõuga täpsustatakse elektroonilise hääletamise korraldust valimistel. Olulisemate muudatustena näeb eelnõu ette eraldi elektroonilise hääletamise komisjoni moodustamise, võrdsustab elektroonilise hääletamise ja valimisjaoskondades eelhääletamise aja, sätestab seaduse tasemel e-hääletamise süsteemi auditeerimise ja annab valijale võimaluse kontrollida, kas tema antud elektrooniline hääl on elektroonilise hääletamise süsteemile korrektselt edastatud (rakendub 2015. aastast). Samuti sätestab eelnõu Vabariigi Valimiskomisjoni pädevuse elektroonilise hääletamise peatamise, lõpetamise või mittealustamise korral.

Keskerakonna fraktsioon tegi ettepaneku eelnõu teine lugemine katkestada. Ettepaneku vastu hääletas 63 ja poolt 17 Riigikogu liiget. Seega ei leidnud katkestamissetpanek toetust. Eelnõu suunati kolmandale lugemisele. Seega on e-hääletamise korda pisut mõistlikumaks tehtud. Kuid Kesknädal märkas, et avalikult on nüüd kogu e-hääletamise väljajaermiseks sõna võtnud ka Keskerakonna-väline kolumnist Jakko Väli, kes vihjas 29. septembri Õhtulehes võimalikule e-hääletuse valimispettusele, öeldes: „Poliitikud on Toompea nii tugevalt barrikadeerinud seaduste ja e-hääletusega, et suudavad seal istuda ka piltlikult öeldes viimsepäeva laupäevani, rahva tegelikust arvamusest ja valimiste hääletustulemustest hoolimata.“ Keskerakond ja Kesknädal on sellest ohust kõnelnud juba pikka aega.

Kaja Kallas: Bussi- radadesse suhtun positiivselt

Reformierakondlasest Riigikogu majanduskomisjoni esimees Kaja Kallas tõdes 21. septembril Vikerraadio saates „Tegija“, et erinevalt ennustatust bussiradade loomine ei toonud Tallinnas kaasa kardetud liikluseummikuid. Kui ühistransport toimib hästi, siis on bussirajad tema sõnul igal juhul positiivsed.

„Ma arvan, et positiivne on see, kui ühistranspordiga saab edasi kiiremini. Aga see ühistransport peab sellisel juhul olema ikkagi puhas, ta peab sõitma piisava sagedusega ja käima sinna, kus inimesed ka elavad, et nad saaksid reaalselt seda kasutada. Kui need bussid sõidavad seal radadel tühjal, siis see ei ole mõistlik,“ ütles Kallas. Kallas ei pooldanud autode lubamist bussiradadele. „See kaotaks ära bussiraja esialgse mõtte,“ ütles ta.

HIIBUSE NÄDAL

KESKNÄDAL

Address: 10130 Tallinn, Toom-Rüütli 3/5
Tellimine ja levi: 6 177 717

Peatoimetaja Urmi Reinde	urmi@kesknadal.ee	6 274 583
Uudistejuht Indrek Veiserik	indrek@kesknadal.ee	6 274 571
Toimetaja Tiit Maksim	tiit@kesknadal.ee	6 274 573

Toimetuse käsikirju ei tagasta. Kesknädalas ilmunud artiklid väljendavad nende autorite arvamust, mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.

Levi AS Express Post ja AS Eesti Post.
Lehte kirjastab MTÜ Vaba Ajakirjandus

Keskerakond algatas Riigikogus olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu

Riigikogu arutas 25. septembril Keskerakonna fraktsiooni algatatud olulise tähtsusega riikliku küsimuse põhiõiguste ja põhivabaduste riiveid Eestis ning Kaitsepolitsei ameti ja prokuratuuri seotust sellega. Riiklikult tähtsa küsimuse arutelu vajaduse otsustas Keskerakonna juhatus 28. juunil, analüüsid maadevahetuse kohtuasja poliitilisi järelduisi. Ettekannetega esinesid Keskfraktsiooni esimees Kadri Simson, Tallinna abilinnapea Kalle Klandorf ja vandeadvokaat Leon Glikman.

Kadri Simson: vandekohtu loomist tuleks kaaluda

Keskfraktsiooni esimees Kadri Simson rõhutas, et peaaegu pool miljonit karistusregistrisse kantud kodanikku – see viitab Eestis ühiskondlike suhete ülekriminaliseeritusele.

„Mõistusele pole vastuvõetav, et oleme kuritegelik rahvas. Viga tundub olevat muus, näiteks selles, et õiguse rakendamise on muutumas konveierlikuks. Euroopa Inimõiguste Kohtu endine kohtunik Rait Maruste on väljendanud muret, et kokkuleppemenetluste liigne ülekaal on viinud õigusemõistmise kohtusaalist tegelikult prokuratuuri ja sisuline õigusemõistmine toimub sealsetes kabinetides,“ rääkis Simson.

Simson rõhutas, et Eesti kohtueelne menetlus ei põhine europaalsetel võrdsusel ja võistlevusel, vaid eelmisest ajast pärit nn. inkvisitsioonilisel uurimisel, kus õigust mõistetakse kohtueelses staadiumis, uurija kabinetis.

„Meie põhiseaduse kohaselt peab igale sõnumisaladuse riivele eelneva kohtu luba, kuid Eesti seadused paraku võimaldavad teatavatel juhtudel seda ka kohtu loata. Tõendite kogumine jälitustegevusega peaks ka kehtiva seaduse alusel olema erandlik; praktikas on erandlik aga see, kui seda mugavat tõendite kogumise viisi ei kasutata. Selliseid tähelepanekuid võib tuua palju. Tegemist on tendentsiga, kus riik liigub hiilvalt isiku põhiõiguste piiramise poole, ja me lepime sellega kui paratamatusega. Nii aga võõranduvad inimesed riigist,“ märkis Keskerakonna fraktsiooni esimees.

„Pole kahtlust, et kodanike massiivne varjatud jälgimine viitab politseiriigile. Statistika kohaselt on kohtute poolt viimastel aastatel rahuldatud ca 97–98% taotlustest pealt kuulata, mis näitab selle protseduuri samatasemelise sisukust, nagu saaksime valimiste hindamisel NSVL-s valimistulemuste põhjal,“ ütles Kadri Simson.

„Korrigeerimist vajaks regulatsioon kohtunike julgeolekukontrolli osas, mida praegu teostab KAPO, kes on ise samaaegselt kriminaalasiade menetleja ja ka pool kohtuvaidlustes. Muutmist

ja vastavusse viimist Euroopa Kohtu praktikaga vajaks meie riigivastutuse seadus, sest hetkel on riigi vastutuse alused ebamõistlikult piiratud, samuti peab viima Eesti seadused ja kohtupraktika vastavaks vähemalt Euroopa Inimõiguste Konventsiooni miinimumstandarditele,“ tõi Keskfraktsiooni esimees näiteid muutmist vajavast seadusandlusest.

„Kujunenud olukorras võiks Eesti tõsiselt kaaluda ka vandekohtu institutsiooni loomist. Meie riigi ja ühiskonna areng on küps sellise põhimõttelise otsuse vastuvõtmiseks,“ lõpetas Simson.

Kalle Klandorf: üks samm diktatuurini

Tallinna abilinnapea Kalle Klandorf rõhutas Riigikogus, et inimesed tunnevad ennast hirmunult, sest üha rohkem võib riigi jõuametkondade tegevuses märgata ebademokraatlikke ilminguid.

„20 aastat tagasi vastu võetud põhiseadus oli tolle aja kohta üks demokraatlikumaid, kuid aastate möödudes muutuvad poliitikute tõlgendused sellest üha ebademokraatlikumaks,“ rääkis Klandorf. „Meie kriminaalmenetlus ei

tunnista tähtaegasid ning nende puudumine on viinud selleni, et menetleja saab ükskõik kui kaua isiku tegevust uurida, tema eraellu ja muusse elutegevusse sekkuda. Kehtiv seadusandlus annab õiguskaitseorganitele võimaluse praktiliselt lõputuks varjatud kohtueelseks menetluseks.“

Klandorf rõhutas, et tihti esineb kohtutoimikutes ülekuulamisprotokolle, mis on sõna-sõnalt sarnased. „Mis selliseid vigaseid menetlusi tingib ja kes peab menetluse eest vastutama, kas mitte prokurör? Meie riigi juhtivad kohtunikud on arvanud, et seda tingib lollus või lohakas, aga kindlasti ka vastutuse puudumine. Avaliku teenistuse seadus võimaldab kahju tekitanud ametnikult selle välja nõuda, kuid pole kuulnud, et keegi oleks pidanud vastutama nende kõmuliste protsesside eest, mis on kohtus lõppenud täieliku õigeksmõistmisega.“

„Mulle teeb muret veel üks menetlustoiming, millest on viimasel ajal palju juttu olnud. See on läbiotsimise temaatika, mis tõsis päevakorda pärast Keskerakonna kontori totaalset läbiotsimist kaitsepolitseiametnike poolt. Selle läbiotsimise disproporsionaalsusele viitas avalikult ka Riigikogu põhiseaduskomisjoni esimees Rait Maruste,“ märkis Klandorf Riigikogu saalile.

Klandorf tõi esile, et küsimusi tekitab õiguskaitseorganite informatsiooni jõudmine meediasse. „Kas kogu info, mis ei ole seotud eeluurimisega ning pole vajalik selle läbiviimiseks, jääb ikka uurimisasutuste seinte vahele ja on kaitstud sõnumisaladusega? Erinevad lekked ajakirjandusse ei tekita minus kindlustunnet. Seoses sellega on prokuratuur võtnud enesele erakordse vastutuse. Täna jutuks olevates küsimustes manipuleerivad meedia arvamusega jõud, kes ise ei oska või ei taha oma tööd tulemuslikult teha. Kontekstitut informatsiooni avalikuks tehes kahjus-

tavad need jõud riigi toimimist ning seavad kahtluse alla meie õigussüsteemi toimimise,“ ütles Klandorf.

„Paljud õigustealased on väljendanud ka rahulolematust kriminaalmenetluse seadustiku veebruarikuus jõustunud seadusparandustega, nagu näiteks jälitustegevuse seadus. Ilmselt põhjusel, et viimastel aastatel on uurimisorganid väga selgelt laiendanud oma jälitustegevust ning üsna lihtsaks on läinud ka kohtunikelt jälitustegevuse loa saamine,“ nentis Klandorf.

„Loomulikult peab sellise ohjeldamatu tegevuse saama kuidagi tsiviilkontrolli alla. Järelevalvet teostab Riigikogu vastav komisjon, kuid kahjuks peab nentima, et see komisjon lihtsalt ei jõua kontrollida, sest jälitustoimingute hulk on lihtsalt nii masilisel kasvanud,“ lisas ta.

Klandorf tõi välja, et 2010. aastal esitati Riigikogusse „prokuratuuri üle tsiviilkontrolli taastamise eelnõu“. „Selle peale teatas aga riigi peaprokurör Norman Aas, et seda vaja ei ole, sest prokuratuur on kõik korras ja kontrolli all. Kui me tsiviilkontrolliga kohe tegelema ei hakka, võib hiljem juba hilja olla, ja siit on üks samm diktatuurini,“ märkis Klandorf.

Leon Glikman: inimesi ruineeritakse rängalt

Riigikogus oluliselt tähtsa riikliku küsimuse arutelul esinenud vandeadvokaat Leon Glikman nentis, et kahjuks leidub liiga palju neid juhtumeid, kus korralikud inimesed jäävad seaduste hammasrataste vahele ning et suurimaks probleemiks on kohtueelne inkvisitsiooniline menetlus.

„Vaatamata Eesti väiksusele ja sellele, et Euroopa Inimõiguste Kohus võtab menetluse väga väikese osa asju, on ilmne, et Eesti suhtes on korduvalt tuvas-

tanud põhiõiguste rikkumisi. Siinkohal on just küsimus selles, et osa seadustest ei ole Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonile vastavad,“ rääkis Glikman.

Advokaat rõhutas, et Eesti õigussüsteemi suurimaks õnnetuseks on inkvisitsiooniline kohtueelne uurimine. „Õiguslikult vildakale inkvisitsioonilisele kohtueelsele menetlusele järgnev kohtumenetlus loob üksnes illusiooni võistlevast menetlusest. Mulle on täiesti arusaamatu, miks võeti inkvisitsiooniline uurimine üle Nõukogude ajast,“ märkis Glikman.

„Kindlasti pean ülimalt oluliseks, et seadusandja kehtestaks kohtueelse menetluse tähtsust. Praegu võidakse ükskõik millist kriminaalasi menetleda ükskõik kui kaua, inimest ruineeritakse rängalt ja tema saatus jääb kauaks ebakindlaks. Samuti vajame vahistust reguleerivate seaduste muudatusi ning seadusemuudatusi, mis võimaldaks kohtul lõpetada ilmselgelt põhjendamatu kriminaalasi.“

Glikman viitas veel Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste konventsioonile, märkides, et Eestis jälitustegevust sätestavad normid on sellega olulises vastuolus. **Ülevaate koostas TAAVI PUKK**

Vello Leito: Eesti raskused ei ole kohalikku päritolu

„Kui revolutsioonilisest situatsioonist Eestis räägivad eri masti analüütikud, saab võimuliit neid üleolevalt naeruvääristada, nagu seda varemgi on tehtud sotsiaalteadlastega. Kui aga Eesti hetkeseisu võrdleb Prantsuse revolutsiooni eelse olukorraga raskekahur Marju Lauristin isiklikult, peavad asjad siin riigis ikka väga halvad olema,“ kirjutas 26. septembril Õhtuleht oma juhtkirjas „Aeg revolutsiooniks küps?“. Selle juhtkirja alusel esitas Iseseisvuspartei esimees Vello Leito oma partei kodulehel avaliku kirja Õhtulehele. Kesknädal avaldab kirja muutmata kujul.

„[---]Aeg revolutsiooniks ei saa küpseks enne, kui rahvas mõistab, et valitsus ei asu mitte Toompeal, vaid Brüsselis, selle nimi on Euroopa Komisjon. Riigikogu poolt formeeritud Andrus Ansipi valitsus on kohaliku omavalitsuse juhtorgan, mille võimalused on piiratud Euroopa Liidu õigusega ja ELiidu valitsuse korraldustega.

Kohustused on määratud samamoodi. Kohaliku omavalitsuse vastase „revolutsiooni“ nimetus on kohalik mäss. Nagu oli

Mahtra sõda.

Aeg revolutsiooniks ei saa küpseks enne, kui enamus mõistab ja mõõnab, et 2003. aasta hääletusdeli punktiga nr 2 andis rahvas Euroopa Liidule volitused teostada kõrgeimat võimu Eestimaa pinnal, et see sai võimalikuks üksnes toonase riigikogu koosseisu riigiõigusliku riigireetmise läbi. See on tõde.

„Raskekahur“ Lauristin veeretati välja üksnes selleks, et tõde varjata püssirohusuitsuga, jätmaks muljet, nagu poleks Eu-

Leito

roopa Liidu esmane eesmärk hävitada rahvusriigid Euroopa Riigi teel. Eesti rahva raskused ei ole kohalikku päritolu, Toompea valitsus pole põhimõtteliselt võimeline Euroopa Liidu nimelise föderatsiooni tahet väärama ning tagama rahva ja omariiklusvõime ellujäämine.

Kui Ansipi valitsus kukutada, siis tuleb kavalam ja halastamatum, sama ideoloogilist liini

ja tuhamispraktikat ellu viiv valitsus.

Aeg revolutsiooniks pole küps enne, kui rahvas mõistab, et ELi eesmärgid ja ideoloogia on sisukoopia NSVL kommunismist.

See tähendab, et kui eesti rahvas soovib (riiklusvõimelise) ellu jääda, siis selleks on ainult üks tee: tuleb sisse anda lahkumisavaldus Euroopa Liidust ja alustada meeleheitlikku rahvusliku majanduse elluäratamist. Loomulikult tuleb selleks valitsus välja vahetada iseseisvusmeelse valitsuse vastu. Aga see ei ole revolutsiooniline tee, vaid erakorraliste valimiste tee.

Peale selle. Venemaa ei tule tagasi mitte tankidega, vaid on tulnud, tuleb ja saab tulema majandusagressiooni kaudu. Õhtuleht, anna rahvale teada, et imeravim mõlema vastu on olemas, sealjuures ainuke ravim, mis ravib. Selle nimi on: tugev rahvuslik majandus.“

Siseturvalisusega tõsised probleemid

Riigikogu Keskfraktsiooni liikmed esitasid siseminister Ken-Marti Vaherile arupärimise saamiseks selgitust, mis toimub siseturvalisusega ja politseiga.

„Ajalt, mil Siseminister tegeleb Sisekaitseakadeemia kolimise, tõdevad politseiametnikud, et peamiselt ressursside puudumise tõttu on vähenenud kogukonnapõhine politseitöö, viidatud on ka tõsistele puudustele juhtimises,“ selgitas arupärimise üle andnud Priit Toobal. „Sama valusa hinnangu on andnud mitu ajakirjanikku, viidates fundamentaalsetele puudustele sisejulgeoleku tagamisel ning olles kritiseerinud politsei tänast juhtimist.“ Toobal tõi näiteks Maalehe elulise loo, mis kirjeldas Türi elanike hirmu „pätikampade“ ees – kohalikud kardavad väljas liikuda ning, veelgi enam, politseile ei julgeta elanike julgeolekut ohustavate tegude kohta isegi avaldusi kirjutada. „Lisaks on saagenud vägivald ka politseiametnike vastu. Paratamatult tõstatab see küsimuse: mis on toimumas siseturvalisusega ja politseiga? Kas see valdkond on taandarenemas?“ küsis Toobal.

Siseminister peab vastama küsimustele, milline on tegevuskava, et politseinike vastu suunatud vägivald saaks karmimalt karistatud ning politsei autoriteet ja avalik kord oleksid tagatud ka väikestes maakotades? Miks Siseminister eelistab politsei ja päästevaldkonna palgatõusu asemel Sisekaitseakadeemia kolimise kulutada 100 miljonit eurot? Kas vastab tõele väide, et Ida-Virumaal on algatatud detailplaneering Sisekaitseakadeemia kompleksi ehituseks, ning kuidas minister kommenteerib väiteid, et Siseminister plaanib Sisekaitseakadeemia kasutuses maad Pirital, Murastes ja Paikusel vahetada Ida-Virumaal asuva maa vastu?

Väärrikuse küsimus

1. oktoobril oli eakate päev ja arstid alustasid streiki. Pealtnäha pole neil asjadel üksteisega pistmist, aga ainult pealtnäha. 1990. aastast ÜRO algatusel peetava rahvusvahelise eakate päeva mõte oli tõsta ühiskonna teadlikkust eakate heaolu küsimustes, kusjuures esiplaanile seati vananemisega seotud terviseprobleemid ja eakate väärkohtlemine.

LIINA KUSMA

Meie arstid teavad paremini kui keegi teine siin riigis, missuguses seisus on vanade (ja mitte üksnes vanade) tervis ning kuupalju ja millist abi nad vajavad.

Haigekassa juhi vahetamine andis küll valitsusele võimaluse võtta sealne raha oma kontrolli alla (milleks seda Haigekassa nõukogugi enam kokku kutsuda?), aga ei ole kõnelnud sisulisest lahendusest.

Kuhu sobib haige vanainimene?

Endiselt püsib süsteem, kus hoonekolossid neelavad nagu haid raviraha alla, haiglad on pandud üksteisega võistleva ja ravi on ümber nimetatud "teenuse osutamiseks". Kuhu ja kuidas sinna üks haige vanainimene sobib? Ümberkorraldusi nõudvate ning oma töö eest suuremat palka küsivate tohtrite süüdistamine ahnuses on küüniline, eriti kui mõelda sellele, et tänase olukorra tekke taga võivad seista väga suure palgaga inimesed.

seis oli 2004. aastal, mil Riigikogu ette kogunes ümmarguselt 5000 inimest. Selleks ajaks oli ühiskonnas aupaiste halli pea ümbert kadunud ning maad võtmas suhtumine pensionisse (mis vabas Eestis on alati pigem napp kui inimväärne olnud) kui riigieelarve suurimasse kuluartiklisse ning pensionärisse kui pommisside eduka ühiskonna jala küljes.

Kuigi keegi enam polnud täheldanud rasvavõru vanainimese suu ümber ega hõõrunud talle nina alla kolmekümne aasta eest ostetud kasukat ning okupatsiooniriigi heaks töötatud aastate mainimine läks pikapeale samuti moest, siis tasapisi hakkas siit-sealt kostma soovitusi, kuidas läätseleemest söönuks saada. Ehk teisisõnu, kui sa oma rahaga välja ei tule, oled oskamatu või laristaja, siis vaata, kuidas lastega pered ja puuetega inimesed peavad veel väiksema rahaga hakkama saama...

Tuntud demagoogiline võte, mis töötab kaunis edukalt ja töötab mõnel puhul tänini. Sest õnnetuil tülisaadetavil pole mahti vaadata, kes hoiab selle viletsuse keskel dirigendikeppi.

Tänavaprotektid ei kuulu meie kultuuriruumi?

Üks suurem pensionäride meeleavaldus pidi tulema veel 2009. aastal, vahepeal (2007) olid Pensionäride Liit ja Pensionäride Ühendus leivad ühte kappi pannud, aga selleks ajaks

Õpetajate streik kevadel 2012.

Foto: Indrek Veiserik

aga meie hallpead, keda austama peaksime, ootavad ja loodavad, et ehk kunagi saab tohtri manu, võtavad väljakirjutatud kolme tableti asemel ühe, ja on vait. On edasigi vait, mis sellest, et pärast hinnatõuse – hoidku jumal külma talve eest! – on üsna kahtlane, kas maksude maksmise ja apteegiskäigu järel järgmise pensionipäevani välja veab. Uut pensionitõusu annab aga veel kuid oodata. Ja palju sellestki abi! Et seda piskut, keskeltläbi 14 eurot, on käimasoleva hinnaralli taustal tõesti piinlik nimetada, siis räägivadki poliitikud pigem viieprotsendisest kasvust ja, juba paisuva uhkusega hääles, kuni 200 eurost aastas.

Tänavune aasta on kuulutatud aktiivsena vananemise ning põlvkondade vahelise solidaarsuse aastaks – eks ole veider, et nii iseenesest mõistetavaid asju peab kampaania korras üle Euroopa kõlistama!

"Et neil ka häbi ei ole!"

Nii ütlesid kunagised söakad pensionärid, kes tulid Toompeale ega habisenud ettevaatlikult: me peaksime ikka Riigikogule tänulikud olema, et see raha leiti, ja küll on hea, et pensione ei vähendatud... Karmi sõna ütlesid ka kunagised Eesti Pensionäride Liidu ja Pensionäride Ühenduse (mõlemad loodi 1990. aastal) juhid Harri Kärtner, Sven Pärn, Oleg Burov, Hilja Kukk jt, kellest paljud kahjuks siinmail oma võitlused lõpetanud.

Viimane võimas eakate endi algatatud vastas-

mängis juba uus muusika: soliidsele inimesele ei sobi kuhugi tänavale käratsema tulla, see ei kuulu meie kultuuriruumi, on labane, ja üleüldse on too, kes millegi üle kurdab, üks paras vinguviiul... Kusagil tehti isegi üks sellenimeline saatesari.

Meeleavaldust ei toetanud ka Eesti Pensionäride Ühenduste Liidu (EPÜL) juhatus, toonane esimees oli Valdek Mikkal (Reformierakond), kes

praegu juhib Tallinna Tehnikaülikooli juures suurepäraselt töötavat Kolmanda Nooruse Ülikooli. Ometi võib EPÜL-i kodulehelt lugeda: "Me seisame eakate igapäevase toimetuleku ja nende huvide kaitsmise eest, õigluse ja solidaarsuse eest ühiskonnas." See on sõnaselge vastutuse võtmine.

Ei olegi ju eakad muud tahtnud, kui ise eluga hakkama saada. Ja vahel ka lastele ja lastelastele ühtteist pihku pista. See on väärrikuse küsimus ennekõike. Sedakaudu säilib elurõõm ning tervis. Ka töövõime. Liites siia kogemused ja kohusetunde, võiks ühiskond vaadata pensionäridele kui väärrikusele, mitte koormale.

Tänavune aasta on kuulutatud aktiivsena vananemise ning põlvkondade vahelise solidaarsuse aastaks – eks ole veider, et nii iseenesest mõistetavaid asju peab kampaania korras üle Euroopa kõlistama!

Aga mine tea, võib-olla ongi inimene üksnes iseenda heaolust hoolides unustanud, et kõigil on koht päikese all ning õigus inimväärsele elule. Ka vanas eas. Noortel on seda kasulik meeles pidada juba iseenesegi pärast, sest kui neil veab, saavad nemadki kord vanaks.

Inimesed, ked

Praegune poliitiline käitumiskultuur on selline, mis jätab Eestist tõelise suurriigi mulje. Toetame Kreekat ja Hispaaniat, sõdime südamerahus Mesopotaamia kõrbes, ehitame uhkeid ministeeriume ja muuseume, püstitame võidusambaid nii tõelistele kui ka näivatele võitule. Kui vaja, rahustame rahutuid rahvasse politsei eriüksustega.

PEETER VÕSA

Riigikogu liige, Keskerakond

Nuhkimine, pealekaebamine ja salakuulamine on võtnud sellise ulatuse, et mulle meenuvad nõukogudeaegsed ajaloomatid, mis eriti halvustavas valguses kirjeldasid Venet saaririigi eriteenistust – ohrankat.

Kaks Eestit jätkavad

Muidugi on hea lugeda, et kellegi palgad tõusevad. Eesti Raudtee ja RMK ja Estonian Airi ja kindlasti ka Eesti Energia juhi palk. Täitsa tavajal inimesel reaalse sissetulekuks ei kahanegi, siis sööb õhukese heaolukihhi ära rööga-tu inflatsioon.

Nii ongi väikese Eesti sees kaks Eestit. Kas mäletate, kuidas seda naljana võetud fraasi alul esitati veel üsna leebes võtmis

– keegi ei uskunud, et olukord muutub mõne aastaga väljakannatamatult keeruliseks? Esimene Eesti kannab häid ülikondi ja teenib korralikku raha. Teine on näljas, kaltsudes ja võitleb toitumishahela kõige madalamas otsas.

Kas olete kuulnud 60 000 nälgivast lapsest meie miljoni elanikuga riigis? Olete?! Kas teate, et rahanappuses on siitilmast lahkunud pereliikmete matmiseks võetud SMS-lae-nu? Kas teil, kes te seda artiklit loete, on ikka kenad hambaproteesid suus?

See esimene Eesti ruulib ja on tark ja ilus ja valib esinemistel sõnu, ning kui vaja, räägib ka musta valgeks.

Aga kas nad on toitu teie lauale rääkinud? Ei ole.

Meid juhitakse nagu Hiinat või Indiat

Siin ma nüüd siis julgengi väita, et Eestit juhitakse nagu Hiinat või Indiat või, kui veelgi täpsem olla, siis nagu Venemaad. Valitsejaid ei huvita rahva heaolu, vaid maailmapoliitikas kaasaloõmine ja muidugi RAHA. Selle sõna kõige räpasemas tähenduses. Raha tuleb muidugi nende inimeste töö arvelt ja taskust, keda needsamad valitsejad vajamatuks peavad.

Olete küllalt kuulanud Jürgen Ligi juttu, kes isegi Riigikogu

liikmeid peab lollakateks ja liiga ebausaldusväärseteks, et neil lasta riigi rahaasju otsustada (ESM-i teemal peetud vaidlused Riigikogu saalis). No kui ta nii arvab, siis võib järeldada, et lihtsat lehelugejat peab see mees veel väärriik-maks ja veel rumalamaks. No nii rumalaks, et peaminister soovib neil "lollidel" lausa fooliumütsid pähe panna, seemneid süüa ja samal ajal mullivanni võtta.

Ainult et mida on Ansip selleks teinud, et teil oleks mullidega vann? Ma kahtlustan, et inimestel, kellele see soovitus mõeldud oli, polegi mullivanni.

Vajalikuks osutunud inimeste kõrval, kelle palk pidevalt tõuseb, ei ole vajalikuks peetud

Ainult et mida on Ansip selleks teinud, et teil oleks mullidega vann? Ma kahtlustan, et inimestel, kellele see soovitus mõeldud oli, polegi mullivanni.

lapsi, vanemat põlvkonda, arste, õpetajaid, politseinikke, päästetöötajaid. Ma ei tea, kas tohingi siia ritta kirjutada sõna lihttööline või siis spetsialist,

Eelarves teadagi raha ei ole ega tule, kuid seni, kuni otsustajad tuimalt annavad igale eelarvereale näpuotsaga juurde ega julge, isegi katastroofiga silmitsi olles, mõeldagi kosmeetiliste paranduste asemel eelarve otsustavast ja perspektiivsest restruktureerimisest, võib küll saavutada „Potjomkini efekti“, aga elujärg halveneb veelgi.

MALLE SALUPERE

kultuuriloolane, Eesti Ühendatud Vasakpartei liige

Lihtsam matemaatika peaks olema isegi ajaloolastele ja keemikutele jõukohane. Tuleb anda endale selgelt aru riigi ressursside, sh inimvara piiratudusest ning selle aruka kasutamise ja säilitamise vajadusest.

Eestis maksusüsteem nagu Aafrikas

Alguseks võiks taastada vähemalt 22-protsendise tulumaksu määrat ja tõsta maksuvaba miinimumi, kuni leitakse julgus kehtestada astmeline tulumaks ning taastada ettevõtte tulumaks, mis EL-i riikidest puudub ainult Eestis. Dividendid, mis valdavalt lähevad riigist välja, võimaldavad omanikel loobuda palgast (et mitte maksta sotsiaalmaksu).

Mida kiiremini astmelist tulumaksu rakendama asutakse, seda enam võidame, sest EL-i suurriigid ei soovi Eestit igavesti ülal pidada oma maksu-maksjatega (kelle kõrgeim maksumäär tuluosalts üle kolme- või neljakordse keskmise palga on 43%; Prantsusmaal on Hollandi taaskestamas

maksumäärat 70%). Ühtlane tulumaks nagu Eestis kehtib vaid mõnedes Aafrika ja endise sotsleeri riikides, eesotsas Venemaaga.

Riigikaitse asemel odavpakkumine

Kaitsekulutuste mõttetusest on viimasel ajal kirjutatud mitu autorit. Nende, riigisalatuse tõttu läbipaistmatute kulude kärpimine ei kahjustaks kedagi peale nende, kelle kontodele rahad liiguvad, kuna tõsist kaitset ülliriigi vastu ei pakuks ka kogu eelarve tuuldelaskmine.

Mis kasu oli Gruusial hambuni relvastumisest ja „sõprade“ bravuursetest lubadustest? Nagu talle ohuolukorras otse öeldi – ükski suurriik tema pärast enesetapule ei lähe. Eesti-taolise Pontu pärast (keda võib küll vahel ässitada naabri peale haukuma) ammugi mitte. Iga mõtleiv inimene saab aru, et Venemaa rünnak meid kindlasti ei ähvarda.

Iseasi, et suurt idanaabit arvatavasti lõbustab, kuidas

Ka

a pole kellelegi tarvis

Ministrid vastavad ajakirjanikele ja opositsioonipoliitikele tihti ülbelt: minge ja õppige! Miks te siis olete lollid ja vaesed?! Ilmselt pole need targutajad selle peale tulnud, et inimesed on erinevad ja et üks ühiskond ei saa koosneda ainult Estonian Air-i või RMK peadirektoritest. Keegi peab raiuma meile liha ja viilutama leivad, pesema põrandaid ning õpetama noori. Keegi peab olema ka päästja või politseinik. Mõni peab olema haiglas või koguni vanadekodus. Pildil Pärnu Tammiste hooldekodu.

Foto: INDREK VEISERIK

kuna mind hakatakse kohe jälle poliitilises ebakorrektsuses süüdistama, sest kas pole Riigikogu saalis korduvalt öeldud: minge ja õppige! Miks te siis olete lollid ja vaesed?!

Ühiskond ei koosne peadirektoritest

Ilmselt pole need targutajad selle peale tulnud, et inimesed on erinevad ja et üks ühiskond ei saa koosneda ainult Estonian Air-i või RMK peadirektoritest. Keegi peab raiuma meile liha ja viilutama leivad, pesema põrandaid ning õpetama noori. Keegi peab olema ka päästja või politseinik. Mõni koguni peab istuma vangis ja mõni olema haiglas. Elu on need asjad sedasi sättinud ja

me kõik oleme millekski tarvilikud. Me kõik oleme väärt, et meist lugu peetaks ning meie tööd tahetaks. Paraku pole riigil nii viisi läinud, ning järjest enam kuuleb õpetatud meestelt, kuidas nii väikest riiki kui Eesti polegi võimalik muudmoodi juhtida ning et see on täitsa mõistlik, et me oleme nii vaesed kui oleme.

Vot siin ma päriselt nõus ei ole!

On olemas meist väiksemaidki riike, aga seal saadakse hakkama ja ollakse isegi õnnelikud. Miks meil siis nii pole?

Aga seepärast polegi, et need mehed, kes praegu meie riiki juhivad, on oma võimu tsementeerinud täpselt samamoodi nagu Vene tsaar oli arvanud oma võimu igavene olevat. Paraku tegelikkus erines illusioonist.

Arvan, et meil võiks siin samuti minna. Lausa peaks minema. Demokraatia mõte ju selles ongi, et anda võimalusi igapäevale kaasa rääkida enda elu puudutavates asjades.

Tsementeerinud ja korrumpeerunud võim tõukab iga ühiskonna katastroofi. Eestil ma näen siiski veel võimalust. Ühel hetkel peab olukord muutuma nii väljakannatamatuks, et olgu see rahvas, keda selliste meetodite abil valitsetakse, kui tahes vaene ja vigane, siis ühel hetkel seesama rahvas lihtsalt võtab oma valitsejalt mandaadi ja annab väarikamatele. Ma loodan, et see hetk on lähedal.

Tsementeerinud ja korrumpeerunud võim tõukab iga ühiskonna katastroofi. Eestil ma näen siiski veel võimalust.

Postimees: „Eesti arst teenib 7500 kuus!“ Kes pakub rohkem?

2. oktoobril saabus Kesknädala postkasti ühe arsti meil, kes kirjutas Arstide Liidus levitatavatest sõnumitest: „Täna alustas Postimees uue hooga rünnakut arstide vastu. Nüüd siis on arsti palk juba 7500 eurot kuus. Kes pakub rohkem?“

Tegelikult on maksuametilt tellitud uuringus ka teisi numbreid, mida PM ei avalda. 2011. a oli Eestis tervishoiuasutustes töötavate arstide keskmine kuusissetulek 1538 eurot ja sel aastal paar eurot vähem. Ärge unustage, et tegemist on maksuameti andmetega, mis arvestab kõiki tuluallikaid. Ulmepalgad sisaldavad ka välismaal teenitud palka, abikaasade ühisdeklaratsiooni korral ka abikaasa palka jne. Arvestades, missuguse tempoga arstide palganumber ajakirjanduses kasvab, võib loota, et järgmise 5 päeva jooksul jõuab Eesti kindlasti Euroopa 5 rikkaimate arstidega riikide hulka.

Sama uuringu järgi on tervishoiuteenuse osutaja juures töötavate arstide arv vähenenud viimase viie aasta jooksul 724 võrra ja õdede-ämmaemandate arv 1613 võrra.“

Arstikond koos oma hea korraldusega ja valitsusele hästi vastiku streigiga tundub olevat enda väarikust julgelt väärtustav osa ühiskonnast, kellele sai lihtsalt esimesena villand sellest seebiooperist, mis käib näitelaval nimega „Eesti“. On näha, et valitsusliikmed ei mõista üldse, millest jutt – näh, viskasime teile 3 ja 6 protsenti palgatõusu, mida te veel vingute!? Ilmselge, et Reform ja IRL suudavad rääkida ainult rahast, õigemini – rahapuudusest. Kui aga rääkida riigi mõttest, tulemuslikust tööst ja püsiväärtustest (või näiteks arstiabi suutlikkuse ohustatusest), siis jäävad mõlemad valitsusparteid ilmselgelt hätta. **KV**

Keskerakonna volikogu toetab arstide nõudmisi

Laupäeval Illuka vallas kogunenud Keskerakonna volikogu arutas ka tervishoiusüsteemi olukorda ning võttis vastu arstide nõudmisi toetava avalduse.

Keskerakondlased aktsepteerivad tervishoiutöötajate õigust ja tahet streigi kaudu ja parema arstiabi nimel oma probleeme ühiskonnale teadvustada ja neile lahendusi otsida. Arstide ja õdede vähesus, pidev alarahastatus, kõrge koormus ja riikliku juhtimise puudumine on saanud tõeliseks ohuks patsientide tervisele. Volikogu taunis peaminister Ansipi ja valitsuse seisukohta, nagu ei puutuks tervishoiusüsteemis toimuv Sotsiaalministeeriumisse. Veelgi enam, ministeerium on kinnitanud, et nemad meditsiinitöötajatega läbirääkimisi ei pea, sest streik oleval vaid meedikute ja haiglajuhtide vaheline küsimus.

Kuid rahastamise tagamine, meedikute töökoormuse ja palkade probleemi lahendamine on otseselt sotsiaalministri ja Haigekassa nõukogu esimehe Hanno Pevkuri tööülesanne. Täna puudub Eesti meditsiini asjatundlik riiklik juhtimine.

Streigi peamiseks eesmärgiks on arstide ja õdede Eestist lahkumise pidurdamine ning tervishoiusüsteemi lagunemise peatamine. Oleme jõudnud olukorda, kus 85% Eesti arst-residentidest on kaalunud töötamist väljaspool kodumaad ning uusi arste tuleb peale vähem kui vanu ära läheb. **KE**

s leidub meil veel julgeid?

Alguseks võiks taastada vähemalt 22-protsendise tulumaksumäära ning tõsta maksuvaba miinimumi, kuni leitakse julgus kehtestada astmeline tulumaks ning taastada ettevõtte tulumaks, mis EL-i riikidest puudub ainult Eestis.

Eesti on ronimas samasse võidurelvastumise auku, mis neelas Nõukogude Liidu majandusvõimsuse. Pruangib veel vaid pisut oodata, et kogu kupatus odavpakkumisel ära osta. Ei mingit vägivalda!

Operetlik „armee“

Poleks üleearune mõelda selle-

legi, kui arukas on õhutada russofoobiat olukorras, kus kaitseväes on eestlasi ja muulasi peaaegu võrdselt. Väikeriigi ainus reaalne kaitse on inimvara ja selle kvaliteet – tervis ning eeskätt haridus.

Milleks meile Kaitseministeerium, mille juhitava operetliku „armee“ suurus on üks korralik rügement? Lähima 20 aasta jooksul on igas elluastavas aastakäigus ca 5000 noormeest, neist terveid heal juhul pooled. Et mehi ei ole ja naisigi ei jätku, oleme peagi sunnitud ajateenijaid rak-

kendama korrakaitse-, piirivalve- ja päästeteenistuses. Eestist väiksem Island on küll NATO (aga mitte EL-i) liige, kuid ilma sõjaväeta ja sõjalise eelarveta. NATO oli temast geopoliitiliselt huvitatud, nagu ka Baltikumist, kes seda aga ise ei taibanud ja niutsudes ust kraapides eneseväarikuse kao-

tas. Eestlaste miljardiline radariost (USA/NATO oleks meile selle rõõmuga kinkinud, et saada võimalust jälgida Peterburi–Pihkva õhuruumi) on meid naeruväärseks teinud, kuigi avalikult seda keegi ütleva ei tule.

Kunagi pole Eestilt nõutud Lennart Meri edevusest lubatud 2-protsendiseid kaitsekulutusi, saati, kui lapsed nälgivad (vt Eurobaromeetrit). Kõigi NATO riikide (v.a. Euroopas kolm erandit ja USA) kaitsekulutused on alla 2% ja neidki kärbitakse pidevalt.

Vanemahüvitis kui „püha lehm“ ja riigivargus

Kõige kiiremat abi vajavad lapsed. Ametliku statistika kohaselt on pooled lastega peredest katkised või elavad vaesuses, kus lapsed kannatavad pideva alatoitluse, alaväärismise ja vägivalda all ning lähivad ühiskonnale nii või teisiti kaduma. Karistuseta-dustiku täiendamise ja uute vanglate ehitamise asemel vajame kasvatus-, hariduse ja

teaduse tegelikku eelisfinantseerimist, selle raames omakorda sisulise kasvatustöö eelistamist ja õpetajate väärtustamist.

Lastetoetused vajavad reguleerimist, kuid väljapakutud meetmed on puht kosmeetilised. Samas peitub reserv selgelt läbikukkunud Reformierakonna „pühas lehm“ ehk vanemahüvitise (VH), mis pole peatanud sündivuse hoogsat langust. Kui minister Lukas ütles välja „saladuse“, et üks viiendik sünnitajatest saab endale neli viiendikku VH rahast, ei sobinud ta enam valitsusse.

Vanemahüvitise aastane üldkulu vähem kui 20 000 lapsele – 173,3 miljonit eurot ehk 64% peretoetustest – on 2,5 korda suurem „harilike“ lastetoetuste kogusummast (25% kõigist peretoetustest) ligi 260 tuhandele lapsele.

Ajal, kui perede väljaminekud esmavajadustele on suurenenud ainuüksi viimasel ajal enam kui kolmandiku võrra, on senikehtiv lastetoetus keskmise pensioni 16 aasta tagu-

sest kolmandikmäärast jõudnud tänase 3,5 protsendini. Kahekordne toetusemäär on alates 2004. aastast 19,17 eurot kuus.

Aino Järvesoo nõudis igale lapsele 64 eurot kuus

Kui vanemahüvitis taandada kõigi jaoks kui mitte võrdsele, siis näiteks kolmeastmelisele tasemele, sealjuures lõpetades lastetoetuse maksimise teatud sissetulekust (nt keskmine palgamäär) alates, võiks ülejäänutele praeguste peretoetuste üldsumma piires maksta vähemalt need 64 eurot kuus, mida juba kadunud Aino Järvesoo väsimatult nõudis ning mille jaoks pakkus ka mitut skeemi, et see raha tõepoolest laste heaks läheks.

Sellel võiks tõepoolest olla positiivne mõju iibele. Pealegi hoitaks ära praegu vohav ulatuslik riigivargus, kuna on üldteada, et vanemahüvitise saamise palkade väljajoonistamiseks tehakse igasuguseid trikke, ja saadav hõlptulu jagatakse tihti ülemustega.

Samas, kui ESA 2011. aastal ühe inimese arvestuslik elatusmiinimum oli 186 eurot ja minimaalse toidukorvi maksumus 85 eurot kuus, kavandatakse lastetoetuse tõstmist ainult peredel, kelle sissetulek per capita jääb alla 150 euro (600 eurot neljaliikmelisele perele). Kas vaesuse süvendamine ja laste nälgutamine ongi ametlik perepoliitika? – tahaks küsida sotsiaalministrielt.

Vähem juttu, plakati- ja muid miljonikampaaniaid ning arengukavasid! Peaasi on käte laiatamise ja õigustuste otsimise asemel tegutseda ja tõeliselt rehkendama hakata. Alustada tuleb eluliselt vähemvajalike kulutuste edasilükkamisest. Eurotoetused on ju kenad asjad, aga need projektid, mis pahatihti pole üldse vajalikud, rääkimata hädavajadusest, neelavad omaosaluse kaudu omavalitsuste niigi kasinaid ressursse, mida saaks kasutada palju mõistlikumalt.

Tallinn 10130 Toom-Rüütli 3/5

www.kesknadal.ee

Tegijal juhtub...

... aga ei tohiks juhtuda. On täiesti arusaamatu, kuidas 26. septembri Kesknädala lõpulehel on traditsioonilise „Nädala juubilar“ rubriiki sattunud artikkel inimesest, keda ei tahaks keegi meelde tuletada. Natslik sõjakurjategija, kes mõisteti Nürnbergis surma poomise läbi, kelle nimigi – Keitel – oli nii häbitav, et sundis teisi sellenimelisi oma perekonnanime vahetama, ilutseb Kesknädala leheküljel paraadmundris.

Ajaloolise materjali hulgas, hoolimata selle mitmekesisusest, tuleb teha valik, kui artikkel ilmub poliitikalehes.

Juubelivõttes kirjutamist väärivat on olemas. Enamik eestlasi võitleb Tallinna ja kogu Eesti kultuurirahva poolel, et ei pääseks maksuvusele järjekordne ebaõiglus Pikk tn 26 kultuuriväärtuse suhtes. Tänavu möödub 605 aastat Mustpeade vennaskonna esimese põhikirja kirjutamisest. Hoone tagastamise jama on nagu absurditheater. Ühtki õigusjärgset omanikku ei ole ega saagi olemas olla!

Mustpead olid täiskasvanud noored poissmehed, kellel pidi olema oma relvastus, sõjaratsu ja kaitsetahe Tallinna sõja korral kaitsta. Kui mees abiellus, arvati ta vennaskonnast välja, nii et tema seadusjärgsed lapsed ei saanud kunagi olla automaatselt mustpead. Sohilapsed olid keskajal väljaspool seadust. Klubiks muudeti mustpead 117 aastat tagasi. Nende funktsioon muutus ning õigused ja kohustused koos sellega.

Kristuse oreooli oma pea kohale on igatsenud paljud šarlatanid, aga kibuvitstest pärga kandis ainult üks. Šarlatan-mustpäid, meie ühisvara igatsejaid on nii Eestis kui ka välismaal. See seisus on nii kasuaine ja häbiväärne, et oma nime all nad ei julge esinedagi. Kuuldavasti Peeter Tulviste, kes tahtis saada presidendiks, tahab nüüd marjamaale pääseda mustpeana. Sõjaratsu sadulas ei ole teda küll keegi näinud ja aastaid on ka külluses turjal.

Kohus on õiglase otsuse juba kord teinud. Kas meie praeguses või tulevastes valitsustes on nii ostetavad inimesed, et nad on valmis minema õigluse ja oma rahva vastu? Ka enda vastu, sest siis tuleks ka Toompea tagastada taanlastele, kuna kivilinnuse panid nemad püsti, ja meie valitsus tuleb tipa-tapa sealt alla. Loodan, et mõistus võidab, sest juubelijutte kirjutatakse ja loetakse väärimatest inimestest.

Rein T, parteitu
(Autor toimetusele teada)

September 1912 ja 2012

Kui mesimumm tungib mu tarre, sügissadu siis kaugel ei ole. Pääle päikseid nii talle kui mulle hämüst kõledast mõeldagi kõle.

Kooli saadab poolnäljas poegi ema Inga, ta tööta on jäänud. Mu vanamemm neli kartulit vaid poja kooliteele sai anda.

Sada sügist nende laste vahel. Kuis küll õnn meie õues ei ela? Ebaõiglaste aegade ahelas meie uksi ja aknaid kes sulle?

Kesklõunal läks pimedaks nüüdki, järsk raju talijorjenedi niitis – niikui viimnepäev. Mõistetud süüdi küllap oleme kõik selles riigis.

Siinsest riigist, kus hing pole hinnas, siit, kus vaim maksab odavaid sente – minema pakku kas peaksime hoopis teistesse ildadesse?

Suured tormid meist mööda ei torma. Pangaarvedki pääsu ei paku. Üksnes hing, mida ilu on vorminud ilma päästa võib pärishukust.

Päästab siis, vaimu ukсед kui valla, kui meid toidab häduse hääl, siis küll tean – lumede alla meie usk, meie lootus ei jää.

2012, september

Ilmar Vananurm, Võrumaa

Oma esimestele õpetajatele mõeldes

võiksime 5. oktoobril, õpetajate päeval, meelde tuletada mitte ainult neid, kes meid 1. klassis õpetasid, vaid kõiki, kes on meile midagi õpetanud.

Minul oli esimeseks õpetajaks mu oma vanaema (sünd. 1887), kes oli saanud kaks talve külakoolis käia. Tema õppas juba põlvepikkusele tähele selgeks ja temaga harjutasime nii paigal olles kui ka käies ükskord-ühte. Sõttaviidud isa laevaramatust õppisin vanaema abiga tundma kõiki tollaseid riigilippe, ka seda kõige kaunimat

– ärakustutatud Eesti kolmevärvilist. 1940. aasta „Majasõbra“ kalendrist jätsin meelde EW viimse valitsuse liikmeid. Isegi mandreid ja ookeane-meresid ning lähemaid-kaugemaid riike, mis enne sõda olid olemas olnud, mõistis vanaema mulle näidata.

Kui lugemisoskus käes, oli mulle maailma avajaks naaber-korteris elav õpetajanna, kes raatsis laenata jõngermannile uurimiseks ja meeldeajamiseks tollal keelatud kirjanduseks arvatud „Eesti entsüklopeedia“

kõiteid.

1949. aasta sügisel, kui kevadel oli paljudes klassides õpilasi vähemaks jäänud, tuli mu esimesel kooliõpetajal hakata saada ühekorraga 47 õppuriga, igauhel erinev eelkoolitus ja õppimisvõime.

Minul aga tuli hakata õppima veerimist – lugemaõppimisel oli see kohustuslikuks arvatud oskus vahele jäänud... Ja edaspidi tuli ridamisi esimesi õpetajaid – kes avas ajaloos, kes loodus- ja maateaduse värvavaid, juhatas keemiasse ja

füüsikasse. Ka naabrionu, kes näitas, kuidas tööriistad inimesel abiks, oli olemusel ju ikkagi õpetaja. Esimeseks õpetajaks on osutunud sageli ka kõrvalolijad, kes vajadust mööda minu tegemisi kiitnud või laitud. Kõik nad õpetasid mõistma ja hindama maailma ja inimesi.

Aitäh kõigile, kes mind õpetanud!

Magnus Lilienkamp
Tallinnast

Head õpetajate päeva!

ÕPETAJATE ÕPETAJA: Visa otsija leiab Põlva kalmistult üles külakooliõpetaja perest võrsunud eesti kooliuendusliikumise juhi Johannes Käisi haua. Koolile pühendatud eluga sügavaid jälgi oma riigi ja rahva edendamisse jätnud haridustegelase kredo on jäädvustatud siin musta marmorisse.

Võru Õpetajate Seminari direktori, Haridusministeeriumi kõrge ametniku ja Eesti Õpetajate Liidu teadusliku sekretäri laiahaardeline metoodikutöö avas algõpetuses uusi teid, mille taasvastamisele on Eestis hakatud nüüd jõudma. Kuni 1960. aastate keskpaigani olid Joh. Käisi teosed Eestis keelustatud, tema elutöö 1940. aastate teisest poolest alates ametlikult põlustatud. Üks Käisi ideede taaselustajaid on Põlva külje all Rosmal, nimeka koolimehe sünnikodu mail 1989. aastast töötav Johannese Kool, mida peab MTÜ Rosma Haridusselts. Globaliseerimisaegastul väärrib meeldetuletust Joh. Käisi tarkusetera: „Meie väikesele rahvusele on hariduse edu iseäranis tähtis, sest ainult iseseisvale rahvuslikule kultuurile tuginev väikeriik võib püsida ja püsima jääda suuremate riikide keskel.“

Kultuuri aluseks kool. Ja kool algab õpetajast.

Foto: Tiit Maksim

Eesti vabaks viinakatkust!

Neljakümnendatel aastatel aeti Eesti küldes puskarit. Et Saksa okupatsiooni ajal ega mõnevõrra hiljemgi tarbekaupu ega muudki kuskilt saada polnud, siis puskarit eest ikka üht-teist õnnestus muretseda. Talumehed toona ise puskarit eriti ei pruukinudki, lausjoomist polnud.

Aga nüüd? Viina, veini, õlut ja muud uimastavat pakutakse pealetükkivalt igas marketis ja poes, bensiinijaamadeski. Aastas ühe elaniku kurku voolav keskmine absoluutalkoholi kogus ulatub 12 või enamagi liitri kanti. Sellega kaasnevad liiklus- ja tööõnnetused, purjuspäi külmumised jm hädad, alates hukutavast maksatsirroosist kuni südame- ja veresoone-tõbede süvenemiseni.

Alkoholiaktsiisist saadav riigikassatulu ei tasakaalusta alkoholi liigtarbimisest johtuvat suurt kahju. Kainust väärtustavam osa ühiskonnast on meilgi korduvalt tõestanud-põhjendanud vajadust piirata alkoholimüüki. Ent nii alkoholi tootjate ja müüjate lobitöö poliitkulaarides kui ka valitsuskooalitsiooni lühinägelik alkoholipoliitika on sellealased meetmed senijani nõngelt välistanud. Et justkui saaksid ostjate „demokraatlikud vabadused“ kuidagi viisi kannatada, kui igal ajal ja igast kohast kärke kätte ei saa.

Ometi kõneleb rahvusvaheline kogemus sellest, et parim abinõu liigtarbijate vähendamiseks peale hinna tõstmise on ikkagi alkoholi kättesaadavuse otsustav piiramine. Kainemate riikides tanklates alkoholi ei pakuta, tavalistes toidupoodides samuti mitte. Sealt ei saa ka kangemat õlut. Suuremateski linnades leidub vaid mõni viina-veinikauplus.

Kuid meil on alkohol igal sammul ja võimalusel võtta ja kurku kallata. Peale kõige muu on see viinud selleni, et purjutama kiputakse aina nooremalt. Ajakirjandus lausa kubiseb näidetest, kuidas lallavaid kooliõpilasi muudkui „plate“ peale viiakse.

Ants Tamme

Riiklikel pühadel olgu prii bussisõit kogu Eestis

Pärnu Postimehe teatel sai septembri alguses Pärnus teatud linnaliinide bussides tasuta sõita. Samas on teada seegi, et järgmise aasta algusest pidi Tallinnas saama tasuta sõita.

Minu ettepanek oleks selline: kõigis liinibussides võiks riiklikel pühadel tasuta sõita saada, ja seda üle terve riigi. Miks peavad soodustusi siis saama linnaelanikud, aga maainimesed mitte? Kapitalistlik ühiskonnas on siiski midagi harva tasuta. Näiteks taaskasutusest, sotsiaalmajadest saame riideid ja jalanõusid tasuta. Kantud küll, aga mis siis? Teatud pühade ajal pakutakse sõdurisuppi tasuta. Näiteks Toris on pakutud mitu korda aastas – jüripäeval, võidupühal ja taasiseseisvumispäeval. Ehk on kusagil veel midagi tasuta antud?

Kui sellised tasuta bussisõidu võimalused on olemas, siis võiks kehtestada päris sellise seaduse, et üle terve vabariigi on riiklikel pühadel sõit ühistranspordis prii. Vähemalt võiks see olla nii kolm korda aastas: 24. veebruaril ehk iseseisvuspäeval, 23. juunil ehk võidupühal ja 20. augustil ehk taasiseseisvumispäeval. Need riigipühad on meie rahvale erilise tähtsusega ja siis oleks neil veel erilisem tähendus.

Hillar Kohv Viinahaualt
Tori Vald, Pärnumaa

Välispoliitikal pole kohta USA presidendivalimistes

Londonis resideeriv Kanada ajakirjanik Gwynne Dyer märkis USA presidendivalimisi käsitlevas artiklis (US Foreign Policy: The Election Barely Matters), et välispoliitikal puudub seekordsetel valimistel koht. Ta tõi näiteks hiljutise demokraatide konvendi, kus praktiliselt puudus arutelu välispoliitika üle ja enamik Charlotte'i kogunenud demokraatidest delegaate polnud huvitatudki selleteemalistest väitlustest.

Neil presidendivalimistel on olulised ikkagi majandus- teemad. „Ainsad, kes praegu USA välispoliitikast huvituvad, on välismaalased ja USA sõjaväelased. Ja isegi paljud neist ei jälgi presidendidebate hinge kinni pidades, kuna vähesed usuvad, et presidendivahetus tooks kaasa suuri muutusi USA suhtestumises maailmaasjadesse,“ kirjutas Dyer.

„Kuigi vabariiklased on püüdnud president Barack Obamat kujutada vihase radikaalina, kes vähendab USA kaitsevõimet, on Obama tegelikult ajanud välispoliitikat igati tõsisuselt. Ta on vandunud truudust Iisraelile, ta ei lõpetanud missiooni Afganistanis ega sulgenud Guantanamo vangilaagrit. Obama kasutab droone (mehitamata luurelen- nuk – Toim.) USA vaenlaste hävitamiseks (ja mõnikord satuvad löögi alla ka need, kes juhtuvad olema rünnatava läheduses). Obama kirjutas taltsalt alla 700 miljardi dollarilisele kaitse-eelarvele,“ loetles Dyer praeguse presidendivalimistele käike.

Romney ei suuda Obamat eristada

Kuidas suudaks Mitt Romney seda kõike ületada? – küsib Dyer. „Romney võib väita, et armastab Iisraeli veelgi enam kui Obama. Tegelikult on ta andnudki seda mõista, lubades tunnustada Jeruusalemma Iisraeli pealinnana,“ kirjutas Dyer. Kuid need on ajakir-

sellest polnud kuidagi seotud muutustega poliitikas,“ iroonitses Dyer.

Välispoliitika jääb samaks

Näiteks lubas Romney „veenda USA traditsioonilisi liitlasi selles, et Ameerika jätkab oma globaalsete kohustuste täitmist“. „Paar telefonikõnet, ja ülesanne on täidetud,“ märkis Dyer siinkohal kommentaariks.

Lisaks lubas Romney saata veelgi enam sõjajõude Lähis-Ida piirkonda andmaks hoiatavat märguannet Iraanile. „Kuid ta ei ole lubanud Iraani rünnata ega heaks kiita Iisraeli rünnakut Iraani suunas. Ja Romney võib alati sõjajõud sellest piirkonnast tagasi tõmmata, kui tal igav peaks hakkama,“ kirjutas Dyer. Romney lubas määrata Lähis-Ida eriesindaja, kes jälgiks araabia riikides toimuvaid n-õ üleminekuid. „Romneyl on Obamast veelgi vähem aimu, kust alates ta tahaks, et need üleminekud lõppeksid. Pealegi puudub USA-l mõjujõud neis üleminekutes kaasa rääkida,“ kirjutas Dyer.

Romney lubas üle vaadata Obama administratsiooni kavas oleva USA vägede lahkumise Afganistanist. „Ta ei lubanud seda ilmingimata muuta, vaid lihtsalt üle vaadata,“ kommenteeris Dyer. Samamoodi andis Romney lubaduse revideerida Obama globaalset raketitõrjestrategie. „Kuigi Romney võib tahta raketitõrjestrategie muuta (vabariiklaste huvi selle valdkonna vastu on olnud suur juba Ronald Reagani „tähesõdade“ unistusest alates), puudub raha vastavate ambitsioonide täideviimiseks,“ märkis Dyer.

„Pole üllatav, et muu maailm eriti ei huvitu USA presidendivalimistest. Enamik välis- maalasi, nii parem- kui ka vasakpoolseid, tunneb Obama presidendiks olles end kindlamalt kui see oleks Romney puhul. Ent USA välispoliitika jääb ikkagi samaks, sõltumata sellest, kumb neist võidab presidendivalimised.

Välismaalastele ei pruugi see meeldida, aga nad on sellega harjunud,“ kirjutas Dyer lõpetuseks.

Refereerinud Indrek Veiserik

janiku arvates vaid Romney žestid – faktiliselt annab juba Obama Iisraelile peaaegu kõike, mida sellel väikeriigil läheb tarvis.

„Romney võiks ju anda lubaduse kulutada Obamast veelgi enam kaitsepoliitikale. Kuid USA juba niigi kulutab oma sisemajanduse koguproduktist selleks 4,7 protsenti. Obama on lubanud kärpida kaitsekulutusi mõne aasta jooksul 4 protsendi ja Romney on lubanud neil mitte lasta langeda alla 4 protsendi,“ kirjutab Dyer. Ajakirjaniku sõnul on Romneyl kõnealuses valdkonnas Obamast raske eristuda.

Dyer tõstab esile, et Vabariiklik Partei seisab seekordsetel valimistel selle eest, et riigieelarve ei läheks defitsiiti. See on miski, millest varasemad vabariiklastest presidendid pole suurt hoolinud – Ronald Reagan ei pidanud kunagi vajalikuks eelarve hoidmist tasakaalus ning George W. Bushi ja Dick Cheney tandem kuulutas, et „defitsiidil pole tähtsust“. Samas püüdsid neile järgnenud demokraatide juhitud administratsioonid üle-käte-läinud eelarvet taas tasakaalu saada, märgis Dyer. Seega seab tasakaalus eelarve küsimus Romney lubadustele ka piirangu.

Millised trumbid on Romneyle jäänud? – küsib Dyer. „Ta võib lubada tappa Obamast veelgi rohkem USA vaenlasi, kuid ta ei saa mööda vaadata faktist, et just Obama tabas Osama bin Ladeni,“ kirjutas Dyer. Just seetõttu Romney räägibki Dyeri sõnul vähe välispoliitika- st, sest tal ei ole suurt midagi öelda.

„Konkreetseim olukord, mil Romney kõneles muutustest poliitikas, oli vabariiklaste „tegevusplaani“ väljatoomine möödunud aastal toimunud eelvalimistel. Romney lubas selle plaani ellu viia saja päeva jooksul alates presidendiametisse astumisest. See oli täiesti usutav plaan, kuna miski

TALLINNA TV 8. - 14. oktoober

ESMASPÄEV, 08.10

05:55	KAVA
06:00	TÄNA. Nädala kokkuvõte*
06:15	Aleksei Turovski lood, 33*
06:45	Oma Valitsus*
07:15	Euroopa tee 8/13*
07:30	Kultuurimeeter*
08:00	Keskonnandajal*
08:30	Kas tohib?*
09:00	Suured helid.*
10:00	TÄNA. Nädala kokkuvõte*
10:15	Aleksei Turovski lood, 33*
10:45	Oma Valitsus*
11:15	Euroopa tee 8/13*
11:30	Kultuurimeeter*
12:00	Keskonnandajal*
12:30	Kas tohib?*
13:00	Info TV
15:00	OTSE: Ülekanne Riigikogust
17:55	KAVA
18:00	TÄNA. Lühiaudised
18:05	Kaming suun - TTVs tulekul...
18:30	Korvpallistuudio
18:45	OTSE: Korvpall. BC Vaheajal: TÄNA. Uudised
20:30	Pealinnaipilt
21:00	TÄNA. Lühiaudised
21:05	Linnaliiklus*
21:30	Sportisõbrad
22:00	TÄNA. Lühiaudised
22:05	Poliitika õhtukool
22:55	KAVA
23:00	TÄNA. Uudised*
23:15	Kaming suun - TTVs tulekul...
23:40	Pealinnaipilt*
00:10	Sportisõbrad*
00:40	Poliitika õhtukool*
01:30	Info TV

TEISIPÄEV, 09.10

05:55	KAVA
06:00	TÄNA. Uudised*
06:15	Elu peeglis*
06:45	Kaming suun - TTVs tulekul...
07:10	Pealinnaipilt*
07:40	Linnaliiklus*
08:05	Sportisõbrad*
08:35	Poliitika õhtukool*
09:25	TÄNA. Uudised*
09:40	Elu peeglis*
10:10	Kaming suun - TTVs tulekul...
10:35	Pealinnaipilt*
11:05	Linnaliiklus*
11:30	Sportisõbrad*
12:00	Ülekanne Riigikogust*
15:30	Info TV
16:35	Elu peeglis*
17:05	Poliitika õhtukool*
17:55	KAVA
18:00	TÄNA. Lühiaudised
18:05	Sissejuhatus dopingufilmile Dilemma
18:30	Lühifilm. Dilemma*
19:00	TÄNA. Lühiaudised
19:05	Luubi all
19:30	Linnaosa lood
20:00	TÄNA. Uudised
20:30	Ühistegevuse pooltund
21:00	TÄNA. Lühiaudised
21:05	Helsinki - Tallinn
21:30	Mõtlemel taas
22:00	TÄNA. Lühiaudised
22:05	Mõtlemel taas jätkub
22:35	KAVA
22:40	TÄNA. Uudised*
23:10	Ühistegevuse pooltund*
23:40	Luubi all*
00:05	Linnaosa lood*
00:35	Helsinki - Tallinn*
01:00	Mõtlemel taas*
02:00	Info TV

KOLMAPÄEV, 10.10

05:55	KAVA
06:00	TÄNA. Uudised*
06:30	Sissejuhatus dopingufilmile Dilemma*
06:55	Lühifilm. Dilemma*
07:25	Ühistegevuse pooltund*
07:55	Luubi all*
08:20	Linnaosa lood*
08:50	Helsinki - Tallinn*
09:15	Mõtlemel taas*
10:15	TÄNA. Uudised*
10:45	Ühistegevuse pooltund*

11:15	Luubi all*
11:40	Ansambel Gravity
12:00	OTSE: LV Pressikonverents
12:30	Helsinki - Tallinn*
12:55	Linnaosa lood*
13:25	Info TV
15:35	Ühistegevuse pooltund*
16:05	Luubi all*
16:30	Helsinki - Tallinn*
16:55	LV Pressikonverents*
17:25	Linnaosa lood*
17:55	KAVA
18:00	TÄNA. Lühiaudised
18:05	Golf. Estonian Amateur Open*
19:00	TÄNA. Lühiaudised
19:05	Teeme ise
19:30	Meedia keskpunkt
20:00	TÄNA. Uudised
20:30	LV Pressikonverents*
21:00	TÄNA. Lühiaudised
21:05	Tallinlase tarbeks*
21:30	Meedia keskpunkt*
22:00	TÄNA. Lühiaudised
22:05	Dokumentaalfilm.
22:50	Reekviem rukkile*
22:55	TÄNA. Uudised*
23:25	Teeme ise*
23:50	Meedia keskpunkt*
00:20	LV Pressikonverents*
00:50	Golf. Estonian Amateur Open*
01:45	Info TV

NELJAPÄEV, 11.10

05:55	KAVA
06:00	TÄNA. Uudised*
06:30	Golf. Estonian Amateur Open*
07:25	Teeme ise*
07:50	Meedia keskpunkt*
08:20	LV Pressikonverents*
08:50	Ajaga sammu*
09:20	TÄNA. Uudised*
09:50	Golf. Estonian Amateur Open*
10:45	Teeme ise*
11:10	Meedia keskpunkt*
11:40	LV Pressikonverents*
12:10	Korvpallistuudio*
12:25	Korvpall*
14:10	Info TV
16:00	Teeme ise*
16:25	Meedia keskpunkt*
16:55	Ajaga sammu*
17:25	LV Pressikonverents*
17:55	KAVA
18:00	TÄNA. Lühiaudised
18:05	Golf*
19:00	TÄNA. Lühiaudised
19:05	Päevakava
19:30	Inimeste lood
20:00	TÄNA. Uudised
20:30	Kraami kaamera
21:00	TÄNA. Lühiaudised
21:05	Linnaliiklus
21:30	Linnaruum*
22:00	TÄNA. Lühiaudised
22:05	Armastus ja tants
23:40	KAVA
23:45	TÄNA. Uudised*
00:15	Päevakava*
00:40	Inimeste lood*
01:10	Kraami kaamera*
01:40	Linnaliiklus*
02:05	Linnaruum*
02:35	Info TV

REEDE, 12.10

05:55	KAVA
06:00	TÄNA. Uudised*
06:30	Golf*
07:25	Päevakava*
07:50	Inimeste lood*
08:20	Kraami kaamera*
08:50	Linnaliiklus*
09:15	Linnaruum*
09:45	Terve tervis*
10:15	Armastus ja tants*
11:50	TÄNA. Uudised*
12:20	Päevakava*
12:45	Inimeste lood*
13:15	Kraami kaamera*
13:45	Info TV
15:10	Golf*
16:05	Päevakava*
16:30	Linnaliiklus*
16:55	Linnaruum*
17:25	Terve tervis*
17:55	KAVA
18:00	TÄNA. Lühiaudised
18:05	Paepäevad Paides 2011*
18:30	Multifilm. Kapsapea

19:00	TÄNA. Lühiaudised
19:05	Kodaniku TV. Helsinki
19:30	Mina, tallinlane
20:00	TÄNA. Uudised
20:30	Kultuurimeeter
21:00	TÄNA. Lühiaudised
21:05	Teeme ise*
21:30	Estica*
22:00	TÄNA. Lühiaudised
22:05	Maatriks
22:50	KAVA
22:55	TÄNA. Uudised*
23:25	Kodaniku TV. Helsinki*
23:50	Mina, tallinlane*
00:20	Kultuurimeeter*
00:50	Estica*
01:20	Maatriks*
02:05	Info TV

LAUPÄEV, 13.10

07:55	KAVA
08:00	TÄNA. Uudised*
08:30	TeTeVeke. Multifilmid
08:40	Päevakava*
09:05	Kodaniku TV. Helsinki*
09:30	Mõtlemel taas*
10:30	KAVA
11:00	Kas tohib?*
11:30	Põlva päevad 2012*
11:55	Põlva päevad 2012. Zetod*
12:45	TÄNA. Uudised*
13:15	TeTeVeke. Multifilmid
13:25	Päevakava*
13:50	Kodaniku TV. Helsinki*
14:15	Info TV
15:40	Kultuurimeeter*
16:10	Kas tohib?*
16:40	Põlva päevad 2012*
17:05	Põlva päevad 2012. Zetod*
17:55	KAVA
18:00	TÄNA. Lühiaudised
18:05	Luubi all*
18:30	Linnaruum*
19:00	Linnaosa lood*
19:30	Tallinn liigub
20:00	TÄNA. Uudised
20:15	Jäljed 5/5*
20:45	Helsinki - Tallinn*
21:10	Maatriks*
21:55	Lootuste linnutee
23:25	KAVA
23:30	TÄNA. Uudised*
23:45	Jäljed 5/5*
00:15	Tallinn liigub*
00:45	Maatriks*
01:30	Lootuste linnutee*
03:00	Info TV

PÜHAPÄEV, 14.10

07:55	KAVA
08:00	TÄNA. Uudised*
08:15	TeTeVeke. Multifilmid
08:25	Linnaruum*
08:55	Luubi all*
09:20	Tallinn liigub*
09:50	Aleksei Turovski lood, 13*
10:20	Linnaliiklus*
10:45	Terve tervis
11:15	Lootuste linnutee*
12:45	Korvpallistuudio*
13:00	Korvpall*
14:45	Info TV
15:45	TeTeVeke. Multifilmid*
15:55	Linnaruum*
16:25	Tallinn liigub*
16:55	Aleksei Turovski lood, 13*
17:25	Terve tervis*
17:55	KAVA
18:00	Kodaniku TV. Helsinki*
18:30	Kraami kaamera*
19:00	Kas tohib?*
19:30	Terve tervis*
20:00	TÄNA. Nädala kokkuvõte
20:15	Estica
20:45	Inimeste lood*
21:15	Mina, europlane 6/11*
21:30	Suured helid
23:10	Kontserdijärgseid muljeid
23:30	KAVA
23:35	TÄNA. Nädala kokkuvõte*
23:50	Aleksei Turovski lood, 13*
00:20	Terve tervis*
00:50	Estica. Siimeoni ja Hanna kirik*
01:20	Inimeste lood*
01:50	Suured helid*
03:30	Kontserdijärgseid muljeid*
03:50	Info TV

Facebook naerab Eerik-Niiles Krossi üle

Nädala juubilar VLADIMIR PUTIN 60

Vladimir tähendab vanaslaavi keeles mainekat valitsejat, tüvi mir tuletat ühtlasi meelde rahu. Praegu on maailmas selle iidse nime kuulsaimaks kandjaks kolmel korral riigipeaks valitud Venemaa Föderatsiooni president Vladimir Putin.

Võrdlemisi pikaajaline ametisolek ning eesootavad valitsemisaastad kipuvad tekitama soovi võrrelda teda tsaari või Nõukogude Liidu juhtidega. Eesti Kunstiakadeemia professor, ajaloolane David Vseviov avaldas arvamust, et Venemaa valitsejatest sarnaneb Putin ehk kõige enam 1825–1855 võimul olnud keiser Nikolai I-ga.

Putin usutavasti väliselt monarhi ja n-ö „isakesega“ sarnaneda ei soovi. Seda võib järeldada ka tema tõrjuvast käitumisest augustivisiidil Karjalasse Valamo saarele, kus preester tema kätt suudelda püüdis. Natalya Givorkyani, Andre Kolisnikovi ja Natalya Timakova raamatus „Kes te olete, härra president? Vestlusi Vladimir Putiniga“ peab Putin monarhia taastamist Venemaal vähetõenäoliseks. Siiski toob ta üsna pragmaatiliselt välja kuningavõimu eelised.

„Monarh ei pea mõtlema, kas teda valitakse või mitte, arvestama vähesega või mõtlema sellest, kuidas mõjutada elektoraati. Ta võib mõelda oma rahvasaastusest ja mitte lasta enda pisiasjadest kõigutada.“

Kui Vene ühiskonnast on erinevatel aegadel otsitud (kohati ka õigustatult) aasialikkust, siis Putini arvates kuulub see suurriik Euroopa kultuuri: „Muidugi on Venemaa mitmekesine riik, kuid me oleme osa lääneeuroopa kul-

tuurist. Ja selles ongi tegelikult meie väärtus.“

„Kus ka meie inimesed ei elaks, kas Kaug-Idas või lõunas – me oleme eurooplased,“ lausub Venemaa president intervjuus raamatu autoritele. Võimalik, et lisaks poliitilisele kaalutlusele on selle mõttelaadi taga ka tema kauaaegsed ja tugevad Peterburi-juured.

Vene riigipea silmapaistvas sümpaatias õigeusu vastu võib traditsioonide austamise eesmärgi kõrval näha püüdu säilitada ühtekuuluvustunnet suure osaga inimestest, ka siirust.

Tema sidemed usuga ulatuvad lapsepõlve. Ema ja naabrinaine ristisid Vladimiri ilma isa teadmata. 1993. aastal reisis Iisraeli laskis toona Peterburi abilinnapea Putin selle ristimise risti Issanda Hauakirikus pühitseda ning kannab seda religioosset talismani alati kaasas. Võimalik, et punkansambli „Pussy Riot“ esinemine kirikus polnud Putini jaoks mitte ainult väljakutsuv demonstratsioon poliitilistelt vastastelt, vaid ka usu rüvetamine. (Sel viisil meelsuse avaldamist kritiseeris ka Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku peapiiskop Andres Pöder.)

Vaieldamatult on Putinil vastaseid ja vaenlasi nii Venemaal kui ka kogu maailmas, mõistagi ka Eestis. Muide, tänu Teise maailmasõja aegsetele eestlastele võinuks Vladimir Putin sündimata jääda. Nimelt määrati Putini isa Vladimir Spiridonovitš sõja ajal NKVD hävituspataljoni ja saadeti 28-liikmelise grupi koosseisus sakslaste tagalasse Kingisepa linna (nüüd jälle Jamburg) lähedale diversiooniakti läbi viima. Nad jõudsidki õhkida ühe laskemoonalao, aga

siis lõppes toit otsa. Kohalikud eestlased töid neile algul süüa, hiljem andsid aga Saksa võimudele välja. Ühena vähestest õnnestunud Putini isal piiramisrõngast põgeneda.

Putini tulevane ema Maria oli Leningradi blokaadi ajal otseselt surmasuus ja äärmuseni nõrkenuna viidigi ta ekslikult juba surnukuuri. Siiski oli sel naisel õnne ja vastupidavust ellu jääda. Poja töö ta ilmale 41-aastasena.

Mis kriteeriumide järgi hinnatakse Vladimir Putinit meil? Vestlesin hiljuti Lõuna-Eestis pensionipõlve pidava vene keele ja kirjanduse õpetajaga, kes nimetas Putinit Venemaale väga heaks presidendiks. „Ta on suutnud riigi välja viia majanduslikust kaosest, kindlustada paljudele inimestele heaolu. Ta oskab hästi suhelda ning kaitseb

väärilt Venemaa huve erinevates riikides. Putin on etem nii Leonid Brežnevist ja Mihhail Gorbatšovist kui ka Boriss Jeltsinist,“ ütles vanaduspühakusel pedagoog. „Kahju ainult, et tal pole õnnestunud Venemaal massilisele joomisele piiri panna,“ ei jätnud õpetaja lisamata. „Kuuldavasti tarvitab Putin ise alkoholi vaid pidulikel puhkedel. See on tema pluss võrreldes eelkäija Jeltsiniga, kes teatavasti oli tuntud viinaarmastaja,“ märgib Tartumaal Peipsi-äärse Varnja külas elav Raissa. Vaatamata suhtelisele karskusele pole aga Putin pääsenud ühe Venemaal toodetava viinasordi tema nime järgi nimetamisest. 2006. aastal tunnustati vodka „Putinka“ Venemaa aasta tooteks viinade hulgas. Idanaabri presidendit iseloomustades mär-

kis varjalanna veel, et elades Eestis, ei tea ta Venemaal toimuvast kuigi palju. „Tundub aga, et Vladimir Putin mõtleb oma rahvale ja töötab palju,“ arvab ta. Hiljuti Jõgevamaal Peipsi Kalurite Ühingu esimehe Priit Saksinguga kohtunud Pihkva oblasti ettevõtja Sergei Bazarnov märkis president Putini ühe olulisema omadusena ettevõtluse arendamist. „Pealegi arvan, et Putinile pole praegu Venemaal alternatiivi. Asjalik ja läbimõeldud kombinatsioon on ka Putin presidendiks ja Dmitri Medvedev peaministriks, või vastupidi, nagu ka eelnevatel aastatel.“ Mustvee linnaraamatukogu juhataja Laidi Zalekešina sõnul on piisavalt populaarsed Putinit kirjutatud raamatud. „Erilise huviga loetakse viimati ilmunud „Imelist Putinit“, mis pidevalt

laenutuses väljas,“ lausub bibliograaf.

Venemaa riigipea isiku põimism oma jutu sisse ka hiljuti Jõgeval ettevõtjatega kohtunud endine majandus- ja kommunikatsiooniminister, nüüd valuutaettevõttes Tavid töötav Meelis Atonen. Ta mainis kahe riigi majandussuhete hetkesisust ja tulevikuvaljavadetest rääkides „säutsu“, mille president Ilves saatis kolleeg Putinile, kuid kahtles samas, kas „säuts“ Putinile ka mõju avaldas.

Vikerraadio saatesarja „Müstiline Venemaa“ autorilt, ajaloo-professor David Vseviovalt küsisin, kas Vladimir Putini presidendivõimused võivad ka midagi müstilist olla.

„Kiiresti on sellele küsimusele võrdlemisi keeruline vastata. Ehk on müstiline see, millise skeemi järgi sünnivad seisukohad ja otsused Putini võimuparaadis. Mõneti oli see mehhanism NLKP Keskkomitee poliitbüroo ajal selgemini arusaadav kui tänasel Venemaal,“ arvab teadlane.

Selle kohta, et Putin on edukas judoka, et ta on juhtinud lennukit ja tulistanud tiigrit, arvab Vseviov: „Selline sportlikkus ja atraktiivsus on iseloomulik mitmele riigitegelasele, näiteks ka peaminister Andrus Ansipile. Omaette teema on selle kasutamine poliitilise populaarsuse võitmiseks.“

7. oktoobril saab Vladimir Putin 60-aastaseks. Pole välistatud, et karismaatiline riigimees räägib ise kaasa ka oma peolaua menüüs. Tema vanaisa Spiridon oli elukutselt kokk, kes pidas seda ametit ka Vladimir Lenini elamises Gorkis ja ühes Stalini suvilates. **Jaan Lukas**

Tulge loenguõhtutele!

Algas loengusari poliitilistel kuumadel teemadel

Loengud toimuvad Tallinnas Hopneri majas (Raekoja plats 18; endine Matkamaja)

4. oktoobril – Parteide rahastamine: õige ja vale raha Eesti poliitikas

18. oktoobril – Kaitsepolitsei: Põdra maja saladused

1. novembril – Opositsioon: Eesti ja Vene võrdlus

15. novembril – E-valimised: Ausalt pole võimalik

29. novembril – Meedia: Kes manipuleerib manipuleerijatega

Esinevad tunnustatud ja tuntud arvamuslimidrid.

Loengusarja korraldab **MTÜ Ausad Valimised**

Loengud on tasuta. Algas kell 17.15

Kohtumised Tartus

Teisipäeval, 9. oktoobril kell 16 kohtuvad valijatega linnavolinikud **Artjom Suvorov** ja **Boriss Hrabrov**. **Kõik on oodatud!**

Laupäeval, 13. oktoobril kell 13 saavad Keskerakonna Tartu büroos (Ülikooli tn 12) kohvilauas kokku **seniorid**. Tähistatakse **rahvusvahelist eakate päeva**.

MEEDIA KESKPUNKT 3. oktoobril kell 19.30 ja 21.30

Täna saates:

* **Meediakajastus arstide streigist vastuoluline**

* **Prokuratuur sundparteistamisest – kõik, mis on ebaetiline, pole veel kuritegelik**

* **Veerand tuhat tallinlast Peterburis - mida nägite/kuulsite sellest meie kanalitel?**

Osalevad **Urmi Reinde** ja **Mart Ummelas** saatejuht **Heimar Lenk**

Maaema Sügismess

Hea ettevõtja! 6. oktoobril kutsume Teid Tallinna Maaema Sügismessile!

Mess kestab Rahvusraamatukogus kell 10.00–18.00.

Maaema Sügismessil kohtuvad müüjad ja ostjad ning asjahuvilised. Kaubeldakse mahepõllumajanduslike ja ökotoodetega, samuti laias valikus loodustoodetega: mesi, ravimtaimed, käsitöö vmt. Erinevad tervise teenused. Müüjate osalustasu ehk müügilaud (120x60 cm) maksab 40 euri; pool lauda (50x60 cm) 20 euri.

Rahvusraamatukogu suures saalis samal ajal Maaema Sügiskonverents **"Tervis puhtast loodusest"**.

Külastaja pääseb üritusele piletit!

Info ja registreerimisleht kauplejatele aadressil www.maaema.ee

Keskerakonna naiskogu aitab üksikvanemaid

Üksikvanemad, kes vajavad riideid ja jalanõusid nii endale kui ka lastele, võivad neid tasuta saada Keskerakonna Rakvere büroost (Rohuaia tn 6) T–N kell 10–14. Telefon 51 13 948.

Samasse võib jätta ka omad soovid, mida perekond kõige enam vajab või millest on puudus!

Keskerakonna Lääne-Virumaa Naiskogu

ARVED POSKA

02.09.1928 - 24.09.2012

Mälestame erakonna-kaaslast. Südamlik kaastunne perekonnale.

Keskerakonna Tartu linna piirkond